

Я згадую Горського...

■ Алла Горська.
Портрет батька. 1961.

Помічено, що всі ми, люди, схожі зовні на братів наших менших. Хтось схожий на сову, хтось — на паугу, а хтось — на лисицю. Горський був схожий на Лева.

Коли я з ним вперше зустрілась, а це було наприкінці шістдесятих років, він вже не займав тих високих посад у кіно, які займав, коли про нього ходили легенди. Я чула, що, будучи директором Київської кіностудії, він знав в обличчя і на прізвище кожного працівника, яку б посаду той не займав.

Ставши директором Одеської кіностудії і приїжджаючи до Києва в службових справах, він обов'язково заходив на студію. Тут залишились директори, яким він довіряв. Від них він одержував сценарії, не прийняті з тої чи іншої причини студією, але на їхню думку, перспективні. Він читав їх, відібрані сценарії віз з собою в Одесу. Так сталося зі сценарієм, який згодом став фільмом молодого режисера М.Хуцієва "Весна на Зарічній вулиці". До речі, Олександр Валентинович завжди любив молодь. У той час, коли я з ним познайомилася, він був в абсолютній немилості у високого начальства, і не лише кінематографічного. Його не могли відправити на пенсію, але весь час знижували у посаді. На той час він був директором театру-студії кіноактора і членом парткому студії.

Я зустрілася з ним у дуже спе-

цифічних обставинах, на засіданні парткому, де слухалося питання про короткометражний фільм режисера В.Гресья "Хто помре сьогодні". Фільм був визнаний Держкіно України ідейно шкідливим, і партком повинен був прийняти своє рішення стосовно фільму і його творців. Від творчої групи мали бути присутніми режисер і редактор.

Важко пояснити, чим керувалися ті, хто повісив на фільм цей ярлик. Я й зараз, через багато років, можу сказати те саме, що казала тоді. Фільм цей про мужність і силу духу радянських солдатів. Ідея ця була висловлена в яскравій і кінематографічно виразній формі. Тому що, окрім режисера В.Гресья, над фільмом працювали сценарист В.Мережко, оператор О.Мартинів, який пізніше зняв фільм "Комісари", а в головній ролі знявся литовський актор із знаменитого театру в Паневежесі Б.Бабкаускас.

Після мого виступу, який, за традицією, був першим, слово взяв Олександр Валентинович. Він цілковито підтримав мене, сказавши, що, на його думку, творча група стоїть на чітких ідейних позиціях, а фільм по-справжньому талановитий. (Його думка підтвердилась, коли пізніше режисер В.Гресь, захищаючи диплом у ВДІКу, за цей фільм отримав п'ятірку).

Нема сенсу довго говорити, що

після рішення Держкіно УРСР, всі інші члени парткому у своїх виступах таврували фільм і його творців. Деякі виступи мали форму політичних доносів і мало скидалися на аналіз фільму. Атмосфера розпікалася. В повітрі запахло 37-им роком.

Засідання наближалось до кінця. Всі були суворі і згуртовані. Крім Горського. Правда, у нього ще була можливість переглянути свою позицію і сказати кілька слів, аби змінити те небажане враження, яке справив його виступ.

Горський підвівся... і слово повторив те, що сказав на початку засідання. Говорив він упевнено і спокійно. Слова його були вагомими й переконливими.

Подвійний виступ Горського, природно, врятувати нас не міг. Йому ж, окрім неприємностей, це нічого не давало. Він це розумів, і все одно виступив.

І назавжди залишився в моїй пам'яті. Тому що для нас це була колосальна моральна підтримка. І ще. Це був приклад, як повинна поводити себе порядна людина в такій ситуації.

Коли мені сьогодні розповідають про когось, що він змушений був вчинити так, а не інакше, що він не вільний вибирати, що роблячи поганий вчинок, він залишається хорошою людиною, просто обставини так склалися, я не хочу про це чути.

Я згадую Горського...